

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת שמייני
שנת תשפ"ה

גליון
ק"ב

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• להיות מחנך 'עשרים וארבע שעות'

אני לא רוצה במוסדות שלי כזה צוות, אני לא רוצה מלמדים ומורות 'שעושים את התפקיד שלהם'... התפקיד שלך הוא: להיות מחנך 'עשרים וארבע שעות ביממה!' זה התפקיד שלך, התפקיד שלי והתפקיד של כל יהודי.

אם נכנסים לחדר-אכל ורואים שהכל הפוך, משהו נשפך, ילד פוגע בילד אחר, אז לא שיק פה להגיד: **"זה לא התפקיד שלי"...** זה פן התפקיד שלי! אני יהודי ואני צריך לדאג שילדי ישראל שמסתובבים סביבי יתחנכו טוב.

זה לא התפקיד שלנו? אני יהודי!

אשה ספרה לאשתי תחילי, הבת שלה שמקורבת להיכל הקדוש, עובדת בגן ילדות, והיא יודעת שצריכים לדבר אל ילדים קטנים להתנהג ביראת שמים. יום אחד היא ראתה שתי ילדות קטנות שלא משחקות בעדינות, והיא נגשה אל הילדות ואמרה להן: **"השם נמצא פה, אסור לעשות את זה!"** גננת אחרת שעברה במקום וראתה שהיא מדברת עם הילדות, הוכיחה אותה: **"למה את אומרת להן שאסור לעשות את זה?!"** והיא ענתה לה: **"מה זאת אומרת? אני רואה שתי הילדות עושות מה שאסור!"** עונה לה הגננת: **"זה לא התפקיד שלך! ההורים יגידו לילדות את מה שיש להם להגיד, ואנחנו צריכים רק לדאג שהילדות יהיו מרצות, שיגיעו הביתה מחפשות, ושידעו את הלמודים שלומדים אתן!"**

נהיה כבר יותר ויותר גדול, ואז עלול לקרות שזה יהיה כבר יותר רשמי, עם כללים, בלי לב. אני מאוד מבקש מהשם יתברך שאפלו שהקהלה והמוסדות מתרחבים שזה לא יהפך למכונה, בלי מוח ולב, אני רוצה שכל המלמדים והמורות ירגישו שזה המוסד שלי.

זה לא התפקיד שלי...

אני לא רוצה במוסד שלי מלמדים או מורות שבאים לתלמוד תורה או בית החנוך רק כדי לעשות את העבודה שלהם, ולא מענג אותם מהילדים ודקה לפני הזמן ודקה אחרי הזמן.

תראו את ההבדל בין חברה הצלה של היהודים ולהבדיל אסף אלפי הבדלות של אמות העולם; אצל היהודים אם שומעים שמישוהו לא מרגיש טוב, אז אין מחשבות 'זה פן העבודה שלי', 'זה לא העבודה שלי'; רצים, נקרעים, אולי יוכל להגיע לחולה שניה קדם, ולהבדיל חברה ההצלה העירונית, יש להם חק שמאז שהקריאה מגיעה הם צריכים להגיע לחולה תוך שמונה עד עשר דקות, אז אם הם רואים שעדיין לא הגיע הזמן, אז הם נשארים באמבולנס לשחק עם הטלפונים... כמו כן כשנגמר הזמן שלו בתפקיד לרוץ להציל אנשים, והוא רואה מישוהו מתמוטט לו מול העיניים, ונשפך שם דם, זה לא אכפת לו, כי זה 'לא התפקיד שלי'...

בעזרת השם יתברך אנו מגישים לפניכם שיעור נפלא למלמדים ולמחנכים שנמסר בויליאמסבורג יע"א על ידי ראש הישיבה שליט"א בפרשת אחרי קדושים, התשפ"ה.

ברוך השם שהקדוש ברוך הוא בחר בנו שאנו זוכים לעבד עם ילדי ישראל, ואנו יכולים לעזור לילדי ישראל ולבנות את ילדי ישראל.

הילדים קופצניים

אנו מתחילים עכשו את זמן הקיץ. אנו צריכים לדעת שהילדים בקיץ הם שונים מבחורף, בקיץ הילדים יותר קופצניים, והם לא כל כך רציניים ללמד, כך ברא הקדוש ברוך הוא את הטבע של ילדים ושל מבגרים; בחורף טבע האנשים שמסגלים לשבת יותר זמן, ולהתרכז יותר בלמודים, ובקיץ יותר קופצניים. אבל אם יודעים איך לתפס ילד, את המוח ואת הלב שלו, אז אין הבדל בין קיץ לחורף, פן קופצני, לא קופצני, בשני הזמנים אפשר להכניס בהם הרבה, ועוד להפך, בשעה שהם קופצים ומשחקים אפשר להכניס בהם אמונה ומדות טובות.

שהמוסדות לא יהפכו למכונה - בלי מוח ולב

אני מדבר עכשו אל הצוות בויליאמסבורג, אבל אני מקווה שיעלו את השיעור בקו הטלפון וזה גיע לעצות בקריה, ששם הדבר הזה עוד יותר נחוץ. אני מפחד שהיות וברוך השם המוסד מתרחב; זה

או בבית החנוכה, כשרואים כל דבר שהוא, צריכים לחשב מה אני יכול לעזור לילד, אפשר למסור את זה למנהל, להגיד שמשהו לא נראה לי בסדר בילד, הילד לא מתייב, הוא נראה שבור.

היום בבקר הגעתי לישיבה, ראיתי על הפנים של אחד הבחורים שהוא מאוד מאוד לא בסדר, נגשתי אליו ושאלתי אותו: "מה קורה איתך? אתה לא נראה טוב, יש לך פני מת, מישהו פוגע בך? אחד רודף אותך?" והוא אומר לי: "כן!" בחור מציק לו, מיד סדרתי את הבטיחה. הייתי גם יכול להגיד: "זה לא התפקיד שלי! אני בא לישיבה כדי להגיד לבחורים ללמוד משניות, ושישבו במקום, ושיתנדנדו עם הגארטל..." אבל זה לא הולך ככה, צריכים להכניס לב בילדים, וזה העקר!

שעה תשע זה נקרא לא בזמן

אני רוצה לבקש מכל המלמדים והמורות שיהיו בזמן. אם מגיעים ברגע האחרון, עם הנשמה ביד, זה נקרא: "לא בזמן!"

בשעה תשע כבר צריכים להיות אחרי שנגרעו והתאוששו מלהזיע מהדרך הארפה עד לתלמוד תורה, כבר צריכים להיות אחרי שאכלו משהו ולהיות מוכנים בפתח לקבל את הילדים.

אין לאן ללכת בלילה, איפה לבלות בלילה; אם אתם מלמדים או מורות אתם צריכים בלילה ללכת לישן, אין שום דבר בלילה.

אם יש לכם ארוע והולכים לישן מאחר, אתם מכרחים לסדר לפני כן ממלא מקום לאותו יום, כי אי אפשר לבוא לכתה עיפים.

השם יעזור שתהיה לכם הרבה הצלחה וסייעתא דשמיא, אמן.

אבל יש מקרים שהורים פוגעים בילדים שלהם, הם צועקים על הילדים, הם משפילים את הילדים, אז צריכים לתת לכל הילדים מלים טובות.

מלים טובות מהשפה ולחוץ

אי אפשר לתת מלים טובות מהשפה ולחוץ, זה מעורר בחילה כשאני שומע מלים טובות מזיפות. ילד צריך מלמד לבבי, מורה לבבית, שיגידו: "אתה כל כך מיוחד", "אתה מתנהג כל כך טוב".

ילד שמח גם עם מלים פשוטות

אפילו לא צריכים להגיד משהו מיוחד, ילד שמח אפילו עם מלים פשוטות, כמו: "בקר טוב", "מה נשמע?" "איך היתה החתונה וכדו'?" "איך עברה עליך השבת?" "איפה היית בחג?" "מה בקשת לאפיקומן?" "כבר מצאת מה שהיית צריך לקנות?"

אחד שאל אותי: למה אני עוצר כל ילד החל מפסח בבקר עד שבוע אחרי פסח, ושואל אותו: "מה בקשת לאפיקומן?" - מה זה מענין מה הוא בקש לאפיקומן? אני אפילו לא שומע את מה שהוא עונה לי, אבל ככה זה, ילד שמח לעמד ליד ראש הישיבה שלו ולראות שהראש ישיבה מתענין בו, וזה כבר לא משנה מה שהוא עונה, מה הוא בקש, אם הוא לא זוכר או שהוא לא בקש כלום, עצם זה שמתענינים בו זה בשבילו פנים.

ילד שנרמס השם ישמרנו

אני יושב עכשו עם ההנהלה כדי לסדר את התכנית לשנה הבאה, ברוך השם שעוברת שנה אחרי שנה, בקשי התחילו את השנה הזאת וכבר עומדים להתחיל עוד שנה, ואני רוצה לבקש ממכם, למי שאין לו כוח, הוא כבר שרוף, שיגיד לי, כי אני לא צריך מלמדים שהם עובדים אוטומטית, שאומרים על כל דבר: "זה לא התפקיד שלי" כשהסעה דורסת ילד, ילד נדרס השם ישמרנו, אי אפשר להגיד עכשו: "אני לא המלוה של ההסעה", אותו דבר עם כל דבר בתלמוד תורה

זה לא יאמן שאנשים חרדים ידברו כן. זה לא התפקיד שלנו?! אני יהודי! אפילו כשאני הולך ברחוב, ואני רואה שני ילדים מסתתרים ועושים דברים לא עדינים, אפילו שאני לא המלמד שלהם, והם אפילו לא מהחוג שלי, אני צריך להגיד להם: "ילדים אסור לעשות את זה, השם נמצא פה!"

כל שפן וכל שפן כשעובדים במוסדות, צריכים לעזור במה שרק אפשר, לחנך את ילדי ישראל.

ללמד עם הילדים

אני מקנה שעומדים על כך שהמלמדים והמורות ילמדו עם הילדים מה שצריך, אי אפשר לשבת סתם ולא לעשות כלום, ילדים צריכים לדעת להתפלל, לקרא, הלכות, ובבית פיגא לומדים את פרוש המלים של התפלה.

לתת מלים טובות

אני רוצה לבקש ממכם שחוץ מהלומדים שלומדים עם הילדים שגם תתנו לילדים מלים טובות. שזו תהיה המטרה העקרית שבשבילה מורה באה לבית החנוכה, לתת מלים טובות לילדות. יש ילדים שמספנים ההורים שלהם מציקים להם בבית, הם מחכים למלה טובה מהמלמד והמורה.

היה לי מקרה, ילד נגש אלי ואמר לי: "אני לא הולך הביתה, אמא שלי שונאת אותי, אמא שלי אומרת לי שהיא הולכת להרג אותי, היא הולכת לחתך אותי!" וזה לא ילד שחולם וממציא ספורים, כי אני שומע את זה מהילד, והמנהלת שומעת את זה מאחותו.

לא את כל הספורים שהילדים מספרים צריכים לקבל, כי בימינו נהיה עולם חדש, אם אמא אומרת לילד שלה מה לעשות, לדגמא: היא לא מרשה לילד שלה ללכת לישן בבית אחר, זה כבר אומר: 'האמא שלי מתעללת בי! זה לא נקרא התעללות, אני גם לא הרשתי אף פעם לילדים שלי ללכת לישן במקום אחר, אני מאוד שומר עליהם.

יש לי כמה ילדים עם התנהגות קשה בפתח, איך אפשר להסדר אתם?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

התקבלתי השנה להיות מלמד בתלמוד תורה חדש בכתה ז', ברור השם זו בתה נפלאה מאד עם ילדים ממשפחות חשובות משלנו, גם המנהל מאד טוב אלי והוא מעריך את העבודה הקשה שאני משקיע בילדים.

אבל יש לי כמה ילדים בודדים שמקשים עלי מאד, הם בכלל לא מקשיבים למה שאני מדבר אליהם, לא מתור רע אלא הם באמת לא שומעים, הם מאד חולמניים ופשוט לא שומעים שדברו אליהם, עד שאומרים להם כמה פעמים והם מתעוררים.

יש גם ילד, דוקא עם ראש טוב, אבל במשך כל השעור הוא עושה תנועות עם הידים כאלו הוא יורה פצצות על מישהו והוא עושה קולות של פצצות עפות. בהתחלה חשבתי שמהו לא בסדר אתו, אבל אני רואה שממש לא חסר לו כלום, יש לו ראש טוב ובמשחקים הוא מהטובים, גם את הלמוד הוא יכול לקלט מהר, אבל באמצע השעור הוא מרחף אי שם הרחק, ואיננו.

בכר נסיתי הרבה דרכים, אבל זה הולך מאד מאד קשה, נראה כאלו המוח שלהם בכלל לא באן. המנהל אומר שבה זה אצל הרבה ילדים וזה עובר עם הגיל, אבל זה מאד מפריע לי, אני רוצה שכל ילד יצליח, האם יש איזו עצה?

ישר פח גדול

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום א' פרשת ויצא, ראש חודש כסלו, שנת תשע"ח לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקיך שיש לך את הזכות להיות מלמד דרדקי, ללמד תורה עם תינוקות של בית רבן שעליהם העולם עומד; חכמינו זכרונם לברכה אומרים (בבא בתרא ח:): על הפסוק (דניאל

יב, א): "ומצדיקי הרבים פכוכבים" - אלו מלמדי תינוקות, מלמד נמשל לכוכבים. כמו שאי אפשר לספור את הכוכבים שבשמים, כך אי אפשר לספור את הזכויות של מלמד שמכניס בילדים תורה, תפלה ויראת שמים. לכן חזק ואמץ מאד שיש לך כל כך הרבה זכויות בשמים.

מלמד צריך לאכל טוב ולישן טוב כפי ההלכה (יורה דעה סימן רמה, סעיף טז): "ואין למלמד לנער בלילה יותר מדאי, שלא יהיה עצל ביום ללמד, וכן לא יתענה", אסור למלמד להיות ער עד מאחר בלילה פדי שהוא לא יהיה עיף; פי אם המלמד עיף, הוא לא ישן כראוי, הוא עלול להתרגז במהירות חס ושלום והוא יכול להגיע לתת מכות וכו', או פשמלמד לא אוכל כראוי, הוא רעב, הוא עלול חס ושלום להתרגז על הילדים. לכן תזהר ללכת לישן מקדם פדי שתהיה רענן היטב, וכל היום לך לך יותר בקלות.

אני רוצה לשתף אותך בספור יפה שיעזר לך; מלמד השיח את לבו לחברו שיש לו בעיה, הוא לא יודע מה לעשות עם הכתה שלו, בכל ערב ראש חודש הילדים מתנהגים אליו כל כך גרוע, הם ממש מוציאים אותו מהכלים עד שהוא מכה אותם, "אני לא יודע מאיפה הילדים יודעים מתי חל ערב ראש חודש; כל החודש הכל טוב ויפה עד שמגיע ערב ראש חודש, שאז הם מתחילים להתפרע מאד וכו'"; החבר הבין מיד שמהו קורה עם המלמד בעצמו, לא עם הילדים; הוא שואל את המלמד: "תגיד לי מה סדר היום שלך בכל ערב ראש חודש?" אומר המלמד לחברו: "בכל ערב ראש חודש אני נוהג לקום מקדם מאד ואני אומר את כל התהלים, כמו כן יש לי הנהגה עוד מהייתי בחור לצום בכל ערב ראש חודש וכו'", אומר לו החבר: 'נו, אתה לא צריך לדבר יותר, כבר ספרת הכל; לא הילדים הם הבעיה,

הילדים הם ילדים יקרים, אתה בעצמך אומר שכל החודש הם טובים, אלא הבעיה היא שאתה צם בכל ערב ראש חודש, ואם לא אוכלים מתעצבנים מהר יותר וכו'. יש לי בשבילך שתי עצות, או שאתה מפסיק לצום כפי ההלכה שאסור למלמד לצום, או אם אתה לא רוצה לעזוב את המנהג שלך, קח מלמד אחר שיהיה את מקומך בכל ערב ראש חודש'.

מלמד צריך לדעת כלל, נכון שחשוב מאד ללכת לשמחות במשפחה וכו', אבל היות ולכל אחד יש הרי משפחות ברוכות כן ירבו, ויוצא שפמעט בכל שבוע יש שמחה וכו', צריך מלמד לדעת שאסור לו להכנס לכתה אם הוא לא ישן טוב, פי עלולים חס ושלום לבייש ילד רק בגלל שעייפים.

לאחרונה היה לי ספור יפה עם מלמד. תלמידי הכתה הגבוהה אצלנו בתלמוד תורה מתפללים שחרית ומנחה ביחד עם הבחורים, יום אחד אני רואה שילד יושב ולועס מסטיק בשעת התפלה, אני חושב לעצמי: 'אני רוצה לראות מה המלמד הולך לעשות עם הילד וכו'', אני רואה שהילד לועס ולועס את המסטיק עד שהמלמד שם לב, המלמד קרא לילד, אני חושב לעצמי: 'מה מגיע עכשו, סטירה? צעקה?' אבל אני רואה שהמלמד קורא לו שיתקרב אליו, הוא מתכופף לאזן שלו, ואומר לו משהו. הילד יוצא מבית המדרש, וחוזר כאלו לא היה. קראתי לילד, שאלתי אותו: "מה אמר לך המלמד שלך בשקט?" אמר הילד: "המלמד שלי אמר לי, שאצא החוצה לירק את המסטיק ושאתחיל להתפלל".

אם המלמד לא היה ישן באותו לילה, לא היה לו ישוב הדעת, אחרי שהוא היה קורא לילד הוא היה נותן לו סטירה, או צביטה, או צעקה וכו', אבל היות והמלמד היה רענן ורגוע וכו', הוא דבר יפה אל הילד. כשהילד

הנה יגדל ויתבגר הוא יזכר שהמלמד שלו אהב אותו, הוא יזכר כמה יפה המלמד שלו דבר אליו, שהמלמד שלו התחשב ברגשות שלו, היילד הנה ישאר יהודי כשר. לכן, אם אתה הולך לשמחות, אתה צריך לקחת מלמד אחר שימלא את מקומך ביום הבא, או שתצא הביטה מהשמחה יותר מקדם.

מה שאתה שואל שיש ילד בכיתה שלך שנהיה מהרהר מאד באמצע הלמוד, הוא עושה תנועות עם הידים כאלו הוא יורה עם רובה וכו'; זה מגיע מלצפות בסרטים או ממשחקי מחשב וכו'. הורים לא קולטים שאם נותנים לילד מחשב לשחק בו משחקים, זה לוקח את המוח של היילד, כשהיילד יושב בתלמוד תורה היילד חוזר למחשב שלו, הוא כל כך שקוע בזה עד שהוא שוכח איפה הוא יושב, הוא מתחיל לעשות תנועות עם הידים כאלו הוא אוהב אקדח ויורה. זה מגיע מצפייה בסרטים של יריות וכו', או ממשחקי מחשב.

לכן, הורים שרוצים נחת מהיילדים שלהם, הורים שרוצים להקים בית כשר, צריכים להזהר לא להכניס לבית מחשב וכדומה; עדיף שהיילדים יקפצו וירקדו, או ישחקו עם צעצועים וכו', שזה לא מוציא את המוח שלהם.

השאלה שאתה שואל וכו'; קדם נשמע מדבריך שאתה שואל מה אתה יכול לעשות עם היילד כי הוא מפריע לך וכו', אחר כך אתה כותב שכוואב לך כי אתה רוצה שהיילד יצליח; אלו שני דברים - כשיילד לא לומד, הוא חולם, זה דבר אחד. אחר

כך יש ילד שמפריע לאחרים - הוא מפריע למלמד, הוא חצוף, זה דבר שני.

מלמד, מחנך צריך לדעת את הכלל הנה, כך הוא יצליח; כשיילד מפריע לכיתה, אזי המלמד לא יכול לחכות עד שכל הכיתה תתהפך, אלא צריכים להעניש את היילד וכו', אבל אם היילד לא מפריע לכיתה, בסך הכל הוא לא משתתף בלמודים, או שהוא לא מתפלל וכו' - זה כבר ספור אחר, במקרה הנה המלמד צריך לשחד אותו וכו' פעם ועוד פעם, המלמד צריך להתאזר בסבלנות. אם המלמד כבר נסה את כל הדרכים, ובכל זאת הוא רואה שהיילד לא משתתף בלמודים וכו', המלמד צריך לעשות כפי ההלכה (שלחן ערוך יורה דעה, הלכות מלמדים, סימן רמה, סעיף ט): "אפלו תינוק שאינו מבין לקרות, לא יסקוהו משם, אלא ישב עם האחרים, אולי יבין".

זה אם היילד לא משתתף, אבל אם היילד מפריע לכל הכיתה, אי אפשר להמשיך ללמד וכו', אז זה כבר משהו אחר, אז צריכים להזהר שהוא לא יפריע.

בדרך כלל היילדים שעושים בעיות למלמד שלהם, הם בדרך כלל ילדים מאד שבורים. אף אחד לא מסתפל עליהם, הם לא מקבלים שום תשומת לב, אז הם מחפשים בדרך לא טובה שישתפלו עליהם, ולכן הם מחפשים להפריע למלמד למסור את השעור, כי אז הוא הזמן היחיד שהיילדים האחרים יצחקו אליהם והם יקבלו תשומת לב. כשלוקחים את היילדים האלו, מדברים אליהם בפרטיות, אז

רואים שהם ילדים מאד שבורים, הם לא רוצים להיות רעים, הם לא מפריעים כדי להכעיס, הם עושים את זה בלי לרצות רק כדי לקבל קצת תשומת לב.

מלמד חכם לוקח את היילדים החברה/מנים שיעזרו לו, כך הוא חוסך לעצמו הרבה כאבי ראש. פי ברגע שמנצחים אותם, הם עומדים בצד של המלמד, אז הכל משתנה והם רק מחפשים להיות לצדו של המלמד שלהם.

כמוכן שבלי תפלה שום דבר לא עוזר, אפשר לדעת את כל העצות וכל החכמות, אבל בלי תפלה, בלי הקדוש ברוך הוא - לא יכולים לעשות כלום. לכן צריכים להתפלל הרבה להשם יתברך שיזכו לתלמידים הגונים, כפי שרבינו אומר (ספר המדות, אות למוד, סימן ע): "צריך להתפלל, שיזכה לתלמידים הגונים", פי בלי תפלה שום דבר לא מצליח.

השם יעזר שתצליח בכל דרכיך.

...

(עצתו אמונה חלק ב', מכתב קט"ז)

מדור חינוך

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

ב'קול ברסלב'

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו והנה נפשיכם -

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קול ברסלב

שיעורים; חינוך יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 845-351-0910 / 212-444-9191 / אנגליה 03303502361

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חינוך יומי chizikyomi@gmail.com

קוואל פון חינוך (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 845-351-9060 / 212-444-9169 / אנגליה 03303502363

קנדה 438-320-9090

...